

VASILEV RECOMMENDATION

Препоръка за укрепване на иновационния капацитет на Варна

изготвена от

Димитър Василев, член на Борда на Европейския съвет по иновации (EIC Board Member)

Настоящият документ изразява експертното становище на автора в лично качество и не представлява официална позиция на Европейския съвет по иновации.

УВОД

Варна изостава сериозно в развитието на своя иновационен капацитет— продължителната институционална липса на фокус и липсата на обща стратегическа рамка са ограничили способността на града да се развива с темпото на водещите европейски центрове. В същото време Варна разполага със значителен човешки, научен и иновационен капитал, който може реално да промени траекторията на града. С правилните решения и подход Варна може да навакса, да ускори развитието си и да заеме водеща позиция на европейската иновационна карта.

1. Създаване на Иновационен център на Варна

Варна следва да изгради специализиран общински Иновационен център, който да координира местната иновационна екосистема и да подпомага взаимодействието между университетите, научните звена, спиноф екипите, иновативните стартап и скейлъп компании, НПО сектора и корпоративния бизнес.

Основни функции:

- да служи като общинска структура за управление на иновациите
- да координира партньорства с университетите, научните звена, спиноф екипите, иновативните стартап и скейлъп компании, НПО сектора и корпоративния бизнес
- да подкрепя университетски спинофи, трансфер на технологии и комерсиализация на научни резултати

- да предоставя структурирани услуги за развитие на стартапи – акселериране, менторства и интернационализация
- да поддържа специализиран механизъм за предпроектна подготовка (pre-award support) за EIC Pathfinder и EIC Accelerator
- да бъде водеща контактна точка към NCP, национални програми, Министерството на Иновациите и Растежа, Министерство на образованието и науката и Европейската комисия
- да въведе измерими KPI за проектен успех, привлечени инвестиции, създадени и/или подпомогнати спинофи, стартап и скейлъп компании и повишен капацитет на екосистемата
- да осигури синхронизация с националната иновационна рамка чрез съвместна работа с Министерството на Иновациите и Растежа и S3 платформата

Към Иновационния център следва да бъде създаден Експертен съвет по иновации и европейски въпроси, който да изпълнява консултативна и стратегическа функция, включително участие в определяне на приоритети, оценка на проектни инициативи, предложение на мерки за подобряване на общинската иновационна политика и осигуряване на съответствие с европейските иновационни приоритети.

Ефект:

Иновационният център създава единна институционална структура, която интегрира научните екипи, предприемачите и общината, повишава проектния капацитет и ускорява създаването на конкурентни европейски проекти.

Тази институционална основа е ключът към разработването и изпълнението на последователна общинска иновационна стратегия.

2. Приемане на Иновационна стратегия на Варна (2027–2035)

Варна трябва да приеме дългосрочна общинска иновационна стратегия, съобразена с националните и европейските приоритети, и адаптирана към потенциала на града.

Стратегически стълбове:

- цифрова трансформация на града и местните индустрии
- развитие на deep-tech капацитет в областите, където Варна има конкурентни предимства
- структурирано сътрудничество между общината, бизнеса, университетите, НПО сектора и международни партньори
- засилване на Smart Specialisation (S3) приоритетите на града и региона
- младежко предприемачество и развитие на таланти
- интеграция с инструментите на EIC и Horizon Europe

Европейска интеграция:

- позициониране на Варна като водещ иновационен град в рамките на Widening държавите
- съгласуване с политиките на новата иновационна стратегия на Европа и Startup & Scaleup стратегията на Европа
- връзка с Националния иновационен фонд, Националния иновационен съвет и националните S3 приоритети
- фокус върху научни изследвания, комерсиализация на научни изследвания, съвместни университетско-индустриални проекти и трансфер на технологии
- включване на системна подкрепа за стартапи и спинофи като част от градската иновационна архитектура
- целенасочено използване на европейски инструменти (EIC Pathfinder, Transition, Accelerator, ERA, EIT/KICs, Digital Europe, Interreg)

Ефект:

Стратегията дава дългосрочна посока, създава координирана рамка за развитие и позволява на всички участници в екосистемата да работят по обща визия.

Ефективната реализация на тази стратегия изисква модернизирано управление на европейските програми и значително по-висок административен капацитет.

3. Реформа на общинското управление на европейските проекти

Варна трябва да премине от пасивно участие към активна роля в европейските програми.

Основни мерки:

- създаване на централен общински екип за европейски проекти и международни партньорства
- подобрена координация между общинските дирекции, университетите, НПО сектора, стартап и скейлъп компаниите
- системно сътрудничество с Европейската комисия, EIC структури и S3 платформите
- изграждане на стратегически pipeline от проекти, включително Horizon Europe тематики, съобразени със силните страни на Варна
- въвеждане на резултатно ориентирана система с ясни KPI:
 - брой подадени проектни предложения
 - успеваемост на проектните предложения
 - обем привлечено европейско финансиране
 - дългосрочни международни партньорства
- дългосрочни местни, регионални и национални партньорства
- работа с Министерството на икономиката за синхрон между общинските и националните иновационни приоритети и инициативи

- прилагане на утвърдените от Европейската комисия методологични принципи за синергия между EIC, националните програми и регионалните S3 приоритети

Ефект:

Реформата повишава административния капацитет, увеличава броя и качеството на проектните предложения и позиционира Варна като активен участник в европейските иновационни политики.

Този засилен проектен капацитет създава благоприятна среда за развитие на таланти, STEM програми и младежко предприемачество.

4. Политики за развитие на таланти, STEM и младежко предприемачество

Варна трябва да приеме интегриран пакет от политики за развитие на талантите, съответстващи на съвременните европейски стандарти.

Ключови елементи:

- подкрепа за извънкласни предприемачески програми и инициативи за ученици, в партньорство с училища и гимназии
- подкрепа за STEM клубове, лаборатории и иновационни извънкласни формати в училища, гимназии и университети
- създаване и развитие на младежки иновационни лаборатории (Innovation Labs) в партньорство с гимназии и университети
- общинска подкрепа за инициативи, развиващи европейския иновационен талантов поток
- кооперация между общината, университетите и бизнеса за менторство, applied innovation и международни участия

Ефект:

Тези политики подпомагат създаването на ново поколение иноватори, развиват критични умения и задържат млади таланти във Варна.

Развитието на талантите и младежките иновационни екипи предполага устойчив финансов механизъм, който да подкрепя ранния етап на научни и предприемачески инициативи.

5. Създаване на Иновационен фонд на Варна

Препоръка:

Община Варна да създаде специализиран Иновационен фонд, финансиран с ежегодно отделяне на 1%–5% от общинския бюджет.

Фондът следва да подпомага:

- финансиране на университетски спинофи и ранни стартъпи
- структурирани програми за развитие и интернационализация на стартъпи
- обучения и подготовка за европейски проекти за изследователи, докторанти и млади иноватори
- дейности по комерсиализация на научни изследвания (TRL3–TRL6): proof-of-concept, прототипи, патенти, лицензиране
- внедряване на иновативни решения, създадени във Варна или предоставящи значителна полза за града и гражданите

Ефект:

Създаването на Иновационен фонд осигурява стабилен и предвидим ресурс за научни екипи, спинофи и стартиращи компании, ускорява комерсиализацията на научни резултати и изгражда устойчива основа за икономически растеж, базиран на иновации.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Варна има реална възможност да изгради една от най-силните регионални иновационни екосистеми в Европа.

Успехът зависи от способността на града да действа решително, да модернизира управлението си, да инвестира в таланти и да подкрепя научните и предприемаческите екипи, които създават стойност.

Варна може да ускори растежа си, да повиши конкурентоспособността си и да се позиционира като водещ иновационен център в региона и в рамките на Widening държавите.

Димитър Василев Иванов

Член на Борда на Европейския съвет по иновации (EIC Board Member)

Тел.: +359 888 255 987

Email: dv@dimitarvasilev.eu

Дата: 01.12.2025 г.